

SZÉKELY HIRLAP.

Politikai és társadalmi lap s a „Jogász-Egylet“ közlönye.

Szerkesztői szállás:

Kazinczy-utca 808. sz. hová a lap szellemi részét
illető cikkek küldendők.

Kiadó-hivatal:

Wittich József könyvkereskedése, hova az előfizetési penzek
és reclamatiók küldendők.

Hirdetési díj: Egy háromszor hasábozott garmond sor
ára 6 kr; bélyegilleték minden hirdetés után külön 30 kr.

Hirdetéseket elfogad: helyben a kiadó-hivatal; Pesten:
Lang Leopold, (Erzsébet tér, 9. sz.) Bécsben Haasenstein és Vogler
(Neu-Mark 14. sz.)

Megjelenik e lap

minden szerdán és szombaton egy egész lven.

ELŐFIZETÉSI AR:

Félévre 3 frt.

Negyedévre 1 „ 50 kr.

Előfizetési fölhívás

a

„Székely Hirlap“

Politikai, társadalmi- és a maros-
vásárhelyi „Jogász-Egylet“ közlö-
nyének

V-ik évfolyam második felére.

Előfizetési díj: Egész évre 6
frt. Fél évre 3 forint. Évnegyed-
re 1 frt 50 kr. o. é.

Az előfizetési díj, legcélszerűbben postai utal-
vánnyal, a „Székely Hirlap“ kiadó hivatalá-
nak Maros-Vásárhelyre, küldendő.

Teendőink a székelyföldön.

IV.

Bár mennyire kedvünk ellen is legyen, —
okvetlen ki kell ábrándulnunk, s meg kell ba-
rátkoznunk azon körülménnyel, miszerint Csik-
Gyergyó, Udvarhelyszék s Erdővidék felső részé-
nek bemivelhető földje az ott lakó népnek min-
dennapi élelmét nem bírja producálni, erdei és ha-
vasai pedig az eddigi haszonélvezet szerint ma-hol-
nap végkép elpusztulnak, — jelenleg pedig a nagy
értéket képviselő székely fa potom árban nagy
emberi- és állati munkaerőnek reáfordításával te-
méntelen idővesztéssel elpocsékolatik.

Ezen sajnos állapot arra indit és hiv föl,
hogy erdeink fájának czélszerűbb értékesítéséről
mindenütt tekintettel a helyi és környékbeli vi-
szonyokra — gondolkozzunk; a másik teendőink
pedig nem irtózni attól, hogy Istentől minden
kínesekekkel megáldott szép országunk azon vidé-
kein kísértsük meg munkánk és szorgalmunk
után szerencsénket, hol sok és jó föld munkás
kezek hiányában paragon hever, — s hol a szé-
kely ember munkaerejével egyes vidékeket para-
dicsom kertévé volna képes átváltoztatni.

Mit se irtózzál kedves atyámfia, ma-hol-
nap jobbadán mesgyéből álló rőf széles föl-
decskéidet jó árban eladni, a beveendő pénzzel
tízszor, huszszor annyit fogsz bevásárolni a Ma-
ros mentén vagy a mezőség legjobb helyein.

Ne retentsen vissza a fahiány pár év alatt
akáczerdőt rögtönözhetsz, — azon kívül is vas-
utak hálózván be az egész országot, tüzelő anya-
got, fát, kőszent, földed drága termékeinek ára-
ból könnyen fogsz beszerezni.

Előre legyen jelszavatok nemes atyafiak: áru-
sítsátok el, úgy is élelmétökre elégtelen birtokai-
tokat, jó árban megvásárolják honnmaradó vérei-
tek, és azzal a pénzzel — szorgalmatok és kitartó
munkátok hozzájárulván — rövid időn tehetős
birtokossá növittek ki magatokat.

És itt ismét a társulás mulhatlan föltétele
az új honfoglalás időszerű eszméje létesítésének,
s lassanként évről-évre az ige testté válhatik.

Körültekintve kiválasztani a helyet, megtenni

a földbevásárlásokat; otthon előkészíteni az eladást
erre többeknek kell egyesülni, s észrevétlenül meg-
alakul a raj, mely az elsoványodott mező helyett
dúsan jövedelmező virányokat foglalhat el.

Ne csalogasson titeket atyafiak a badikos to-
rony csillámló fénye vissza őseitek fészkebe; szor-
galmatok és munkátok után mindenütt könnyen
építhettek tornyot, s a távolban is Istennek ugyan-
azon szép napja szórandja sugarait az új épü-
letre, — hiszen a székelynek semmi sem lehe-
tetlen, s a mi munkában nehéz és másnak aka-
dály, az neki élelmény.

Addig is pedig, míg ezen új igazságok né-
pünk vérébe átmennének, arra kellend törekedni,
hogy faneműje e fajbéli áru kiviteli cikkekkelé mi-
nősíttessenek.

Szekér-, gazdasági eszköz, — és másnemű ha-
szonfák a dunai fejedelemségben keresett árucik-
kek azok a primitiv butorok, mikre a Duna mel-
lékieknek szükségök van, könnyen készen kerül-
hetnek ki a furó-faragó székely kezeiből — mert
hiszen valljuk meg őszintén, olyan szomszédsá-
gunk van, mely gazdaszatban, ipar- és kézmű-
vészetben ma Európának legutolsó népe, — itt
minden jó, a mit nekik átszolgáltattunk — izlés —
csin, ösmeretlen me nyiségek Oláhország és Mol-
dova népeinél, itt csak a z olcsóság határos, s e
tekintetben velünk egy népsem versenyezhet; itt kell
tért foglalni, megtartani, s áruinkat első kézből
adni el, mi végből, a mondott árucikkekre néz-
ve olyan társulatok alakítandók, melyek itthon
a beszerzést, megkészítést berendezik, — a kivi-
telt eszközök, s a piaczokon az elárusítást közvetítik.

Czélunk egyedül irányadás levén, a kivitel
módozatai ez idő szerint nem képezik elmélke-
désünk tárgyát.

A láthatárt elzáró hegyek fensikjain juhnyá-
jak nagy számban legelnek, s ezeknek turója,
gyapja minden évben piaczra kerül.

Brassó vagyonosságát jobbadán ezen cik-
kekkel kereskedésnek köszöni, s mert concurrentia
nélkül állott mind ez ideig a brassói piacz, kénye
kedve szerint szabta meg mindig az árakat, —
nem ártana egy pár ezer forintot összezsínálva
a kereskedésnek ezen ágát megkísérteni, — ezen
árak mindig biztosan találnak vevőre.

Társulni gyorsan, leoglalni az árukat s köz-
vetíteni az eladást, ez nem nagy munka és biz-
tosan jövedelmez,

Ismételjük: hol annyi vizerő haszonvételül
vesztgel, tüzelő anyag bővében is olcsón kap-
ható, épület-anyag, fában kőben olcsón áll ren-
delkezésünkre, mindennemű gyári vállalat köny-
nyen létesíthető, csak hogy erre megkívántatik,
hogy a tőkepénzes biztostva legyen mindig a
feldolgozandó készletre nézre, s ennél semmi több,
— azon tul épít, vásároló, s el is tudja árusí-
tani készítményeit, mert hiszen a szomszédságban
lakik az a boldog nép, melynek egyedüli hivatása
ruges consummere.

De honnat vegyük: pénzt? erről utolsó
cikkünk.

Néhány szó még az ősiségi patenshez.

Szabadelvű reformtörekvéseink egyikét az ősiség
teljes — végképpeni eltörlése képezi. Ezen nemes törek-
vés abban őzpontosult, hogy a palliativ eszközök kizár-
tával az ősiség gyökerestől kiirtassék, tehát nemcsak el-
vileg, s némely ált alánosabb jogviszonyaiban, hanem min-
den kifolyásaival s elemeivel.

Hogy az ősiségi patens, mely hivatva volt az álta-
lunk már 1848 előtt kimondott elvet — gyakorlatilag is
keresztülvinni, nem felel meg teljesen a czélnek, elég ha
azon tényekre hivatkozunk, miként bíróságaink ítéletei-
ben még most is nyilvánulások jelennek meg, melyek
szorosan véve nem egyebek, mint az ősiség kifolyásai, s
az ezelőtti eltörölt jogrendszernek egyes esetekbeni újra
felelevenítése és érvényesítése.

Az ősiség, mint ilyen, igen tág értelmű — bonyo-
dalmas jogviszonyokat foglal magában. Főczélja az volt,
hogy a nemes családok, mint a melyek régi időkben a
hazát személyesen védtek, ezen védelmi kötelezettség kár-
pótlásául, birtokállapotukban biztosíttassanak, mi a csa-
lád-fenntartás ismeretes nagy elvét képezte.

A mennyire a lefolyt századokban ezen czélzata az
ősiségnek, mint a kor szükségéinek megfelelő — politi-
kailag helyes és igazságos volt, annyira nem lehet indo-
kolható az újabb korban való fenntartása, mert azon okok,
melyek a multban e kivételes jogi állapotot védtek, kü-
lönösen az állandó hadsereg felállításával megszűntek.

Midőn a personális insurrectió e század elején már
már lejárt magát, 1848-ban, sőt azelőtt már jóval nem
létezett semmi ok sem arra, hogy az országgyűlés az ősi-
ség eltörlését ki ne mondja; az ősiség eltörlését tehát
nincsen miért a democatia s a jogegyenlőség ma-
gasztos elveivel indokolnunk, elegendő, ha erre vonat-
kozálag a honvédelmi rendszer, s ezen nyugvó társadalmi
intézményeink teljes átalakulását felhozzuk.

Miután 1848-ban nemzeti képviselőtünk által, az
ősiség rég sürgetett eltörlése declarálva lett, ezen szabá-
lyozást a reá következőt absolut hatalom törvény gyártói
az 1852. november 29-én kelt ősiségi patens néven ismer-
etes rendelettel kívánták megoldani, csak hogy nem min-
denben avatott kezekkel s nem a nagy elvhez hűn és kö-
vetkezetesen. A helyett, hogy az ősiség minden káros ki-
fejezései, s kifolyásai teljesen és örökre elzárattak s min-
den az ősiségi állapotokról visszassugárzat elhomályosítat-
volna, az egész 1852-ki mű fonalán keresztül azon tö-
rekvés nyilvánul, hogy az ősiség rendszeréből, mi még
lehető volt, továbbra is fenntartassék, s csupán azon kép-
telen kifolyásai zárattassanak ki, melyek úgy sem voltak-
már fenntarthatók.

A patens bevezető szavai komolyan nyilvánítták azon
szándékot, hogy azon hátrányok, melyek az ingatlan hitel
legfőbb akadályait képezik, a tulajdon jog sokféle — pusztán
családi érdekü megtámadásai, melyek annyi bonyo-
dalomra s hosszas perekre okot szolgáltatottak — végkép
megszüntessenek.

Az akkori törvényhozás ezen nemes czéljának azon-
ban a patens részletei csak részben feleltek meg. Mert az
1-es §-ban megszüntették a kir. fiscus háromlasi joga;
a 2-ik §. megszünteti a földes urak jobbágy utáni örö-
költetési jogát; a 3-ik §. a fiscust a reászallott s birto-
kában lévő javak- s jogokra nézve a magán megtámadók
perei ellen és viszont a magánosokat is azok ellen bizto-
sítják; a 4-ik §. is elősorol és eltörlő egy csomó ősiségi
pert, melyek a tulajdon biztonságának és szilárdságának
veszélyezését végtelenig terjesztették. A következő §-sok
azonban már más ellenkező irányt vettek fel, midőn az
5-ik §-ban a fiágot illető ősi nemesi javak birtokosainak
megengedtetik, miszerint 3 év alatt a fiutódok javára in-
tézkedhessenek; így a 6. §., mely a végrendeletekről szól,
már az örökösödést a régi ősiségi törvények szerint sza-
bályozza azon elvből, hogy a törvényeknek visszaható
ereje nincsen; és a 9-dik §-ban a patens alkotói, egy a
reform szellemében nem indokolható eljárású elvet állí-
tottak fel, a jogigényeknek bizonyos határidő alatti érvé-
nyesíthetőségét, midőn az osztrák polgári törvénykönyv élet-
beléptéig le nem telt 32 évi elévülést állapították meg. A
10-ik §-ban megszüntették azon ősiségi perokat, melyek
közönségesen 70—80 évig folytak — többnyire változó
sikerrel; a 11. §-ban pedig fenntartják a folyamatban
lévő s ott elősorolt két ősiségi pert, az összevgyi és haja-
doni jogok elenyészése esetében a fiscus, vagy más joga-
sult magán személyek vagy testületek javára; így a 12.
§-ban szinte, midőn az osztr. polg. törvénykönyv életbe-
lépte előtt kötött házassági- és örökségi szerződéseket kö-
telező erejűeknek mondják ki, és a 13. §-ban meg a ma-
joratusok, senioratusok secundó, sőt tertió geniturák elter-

jedését is kilátásba helyezik, mely családi intézkedések rendkívüli kiváltságaik folytán a hitelezők követeléseit, s így a hitel biztosságát illuszióssá teszik, a vagyonforgalmat nehezítik, és a legszomorubb nemzetgazdasági kifolyásokat eredményezik.

A 16-ik §-nál azon sikamlós térre léptek, melyen végtére a nagy csomót kellett megoldani; a kezdet meg is tétetett némileg, — eltöröltettek azon perek, melyek 1848 előtt minden realis jogot megtámadtak, s melyek eltöröltetését a jog fogalma követelte, melylyel t. i. soha sem lehetett összeegyeztetni, hogy egy jogérvényes — a szabad egyezkedés kifolyásaként tekinthető actiót, transactiót, cambiumot perrel érvényteleníteni lehessen; minek értelme csak is az üsiség azon általános elvében rejlik, melyszerint: „a nemesi ingatlan elidegeníthető semmikép sem volt.“

Nyílt levelek rendőrfőnökhöz.

IV.

Van az ev. ref. kollegium új épületével csak nem átellenében egy nagy nagy méz gödör, tele zöld kákes vízzel; ez a gödör, mióta az építkezés kezdetét vette, mindig karfák nélkül volt, s eddigelé szerencsére még csak egy bival esett bele; de hogy több és nagyobb bajnak, szerezéklenségnak okozója ne legyen, s aztán meg: hogy az a peshedt viz is a levegőt ne rontsa; kérem igen szépen a rendőrfőnök urat, töltesse be. Ez egy...

A második, a miről írni akarok az, hogy a sétatér árkaik kétfelől patak, — vagy ha kedvesebben hangzik a nyájas olvasónak, hát legyen csermely — veszi körül; ezeket a csermelyeket innenfelől a mézszárszék körül kedves burjánok szegélyezik, melyek indáikat egész a csermely közepéig lenyújtják, s a csermely vize kedvesen ingatja, ringatja őket, s meg-megtűrődnek lágy vizébe, s hosszan, igen hosszan, egész nyár hosszan kaczerkódva nézték a víztükrében karcsu tagjaikat!.. Ez eddig mind kedvesen idylszerűen hangzik, hanem hát a fénynek árnya is van.. Azoknak a burjánoknak indáiba beleakadt az elvetett igen piszkos rongy darab, s ebbe bele akad az elhullatott dinnyehaj, s ebbe meg a mindenre felhasznált kék és szürke itatós papirosdarabok bedobott részei; mindezekre a pajzán szellők által a közelében árult széna, szalma hulladékok részeit felölve helyen-helyen egy egész kis gátot csinál, s ezek után felfognak sok minden kimondhatatlant. Végignéze innen és túl is a csermelyeket, olyan sok kellemetlen dolgok-, tárgyakkal találkozik az ember, hogy azt ki sem lehet mondani. Erre azt mondaná egyik-másik alsóbb rendű közege önnek, hogy a ki ott jár, ne nézzen be a csermely árkába. Igaz, jó, helyes, elfogadjuk a tanácsot, de hát az orrunkkal mit csináljunk, mert az olyan természetű, hogy mindent megérez s otthon nem hagyhatjuk. Azt be kell fogni, vagy éppen betömni pamuttal, mikor erre felé járunk! Ugy! ez mind jó, szép és bölcs tanácsok! köszönjük szépen és mély alázatossággal.

A harmadik, a miről megemlékezni akarok az, hogy az allé vagy sétatér alsó részében van egy kioszk nevű mulatóhely; ennek jobbról, balról és hátulsó falainak oldalairól viz lecsorgásai beöntik a keskeny átmenőket. Egy saltó mortaléval, vulgo megiramlott ugrással ugyan mi férfiakul keresztül tehetjük magunkat ezeken az elfolyt bűdös viz lecsorgásokon, de ha tévedésből egy-egy uri nő vagy dáma errefelé kerül, annak szörnyen meggyűl a dolga, s az orrát ugyan csak megfacsarja ez a kioszk faláról lecsorgott bűdös víz! Ne járjon erre felé az az uri nő, vagy dáma — reá a felelet! Ez is jó, helyes! — Igen, de uram a mi helységünk szabad királyi s még azon kívül székely főváros, s ennek a helységnek a híre-neve messze, egész a világvégeig elment! Hát ha vasutakon ide jön az idegen, akkor legyünk résen és azt azonnal karon kell csipnünk s csak az utcák közepén elvezetnünk, mert más különben nagyon, nagyon megsajnálkozik felettünk, s megszánja ezt a mi kezdetleges, állami állapotunkat. Akár merre felé menyünk az idegennel, ha ép szeme van, meg kell, hogy lássa minden szegleten — kerülő szavakkal legyen mondva — az itt divatozó emberi bélsár, emberi gané lerakásokat, s ilyen bűdös viz lecsorgásokat! Vegyük rendre ezeket a helyeket: a plébánia épület piaci szeglete, a kis-köz szegletei, a hajós-köz szegletei, a tyukszer utca szegletei, különösen a Farkas S-né háza szeglete, a csillag-köz szegletei, a serház-utca és a n.-szk.-utca öszszeyágó szeglete, a rózsza-utca szeglet, szóval minden, de minden szeglet tele minden nap újabb meg újabb ily utálatos emberi bélsár, emberi trágyahalmok, halmocskákkal s lapos palacsinta alaku leülepedésekkel! A bizony jó lesz ezután nem is tartani sok helytt árnyékszékeket, hanem minden időben, még fényes nappal is ki az utcára egész czinrendjében lekuporodni! Hát barom, oktalán állatok mulató, legelő helye ez a mi híres nagy száju városunk? Itt a város takarítása, tisztántartása ügyében az egy he-

tivásár után így-egy, immel-ámmal végrehajtott, mondjuk nagy későre, egész egy hét alatt végrehajtott robot seprésen kívül semmi más tisztogatás nem történik. Ez bizony szegény és gyalázat a városnak s másfelől a rendőrséget nagyon nagyon furcsán jellemzi!

De hát mit tegyünk ezek ellenében?

Megmondom. Van itt elég szegény, nyomorúságban élő barnabőrű ember. Meg kell közülök egy párt fogadni egész évre s ezek között az utcaszegletek, s ilyen eléggé ismert piszkos helyek mindennapi kitakarítás kérdéses munkáját felosztani, a kik így minden reggel, a mikor már megviradt, kötelességből kifolyólag ezeket a helyeket mindannyiszor megnéznék, s a hol rusnyaság lenne, azt eltakarítanák. Ugyanezen embereknek egyszersmint utasításul adnám azt, hogy az uton utfélen nyomorúságos dolgokat elkövető embereket csipjék meg és vigyék fel a rendőrséghez, s a kiket ez egy forinttal büntetne meg mindannyiszor az ilyen feljelentőknek a javára. Más különben is minden két tanuval bebizonyítható ily rusnya, tisztátalan dolgot elkövető piszkos embert, legyen az városi, vagy vidéki minden irgalom nélkül egy pár forintig megbüntetnék felerészből a feljelentő és felerészből a szegények pénztára javára. Ilyen egy pár büntetés megnénné hatását s tisztaság és rendhez szoktatná e piszkos fészkeket! Ezen kívül a szegletházak kivételével a mellékutcákba kiválsólag bárhol is található ily dolgok eltakarítását kemény büntetéssel az illető háztulajdonosra szabnám és pedig azért, mert éjszakák idején akár hányszor láthattuk mindnyájan azt, hogy némely házaknál a háziak közül egyik másik, némelykor ketten-hárman kiállanak az utcára, saját lakházuk mellé, s ott végzik el nyomorúságukat! Szegény, gyalázat, de ez igaz dolog, a mit beszélünk. És e félig állatok, tudnak ábrándozni az általános szavazatjog eszméje-, s országával! Gyengességök, hiányok, állatóságuk kitüntetésével nagyobb és nagyobb állattá, míg ellenben szellemi műveltségünkkel emberek, isten képre és hasonlatosságára teremtett embereké leszünk!

A kioszkról, hogy visszatérjek, azt akarám mondani, hogy az ott mulatók részére ép a patak közepére lefolyó lag csináltatnék a bérlővel kétfelől két csinos viz lefolyó helyet, s ezzel ki lehetne kerülni azt a kellemetlen szagú viz ki- s lefolyásokat, melyek most oly bosszantólag hatnak az ott elé s hátra járók szaglász érzékeikre.

Mivel a séta-térnél vagyunk egy költséggel negyedikszor meg emondjuk azt a közönség s kívánság annyiszor emlegetett nyilvánítását, hogy az uri és mivelt közönség iránti tekintet- s kegyelemből tegye meg a rendőrfőnök ur azt a szívességet, hogy minden reggel egy kemény nyírágseprővel jól, jól seprtesse le azokat a sétatéri padokat, mert már akár hányszor megtörtént, hogy a padokra leülők közül igen sokan kellemetlen állatokat vittek haza magukkal! Ugy-e kedves rendőrfőnök ur megtéteti a nőkért azt a szívességet, mert hát tudnunk kell azt, hogy azokon a padokon még fényes nappal is hever egy-egy részeges s még azon kívül igen, igen piszkos fráter; hát még éjszaka hányan és miféle legények aluszszák dögleletesen kigőzölgő, horkoló álmukat?

Egy nagy ugrással ép a malom-utca alsó végére vezetjük a nyájas olvasót, hol ötödikszor azt akarjuk emondani, hogy ott ép a szegletház alatt van egy odvas vénecke hársfa, melyet gazdája ki tudja mióta egy darab meghajtott vassal házfedele egyik kül gerendájához vasolt kegyelet vagy előítéletből, de a fa ennek ellenére nagyon, nagyon meg van hajolva s minden perczen lehet tarani, hogy kitörök, kidől. Le kell uram eztet vágatni, mert igen könnyen megeshetik, hogy egyik-másik ott elhaladó szekérbe beleakad, s menthetetlenül a szekérben levők közül vagy egyet agyonüt.

Mi hir külföldön?

Spanyolországban nagy feladat vár az új miniszteriumra, hogy a két elkeseredett párt felett győzelmeskedjék, s a köztársaságo uralomra emelje, hogy beteljesedjék a mit Castelar mondott: „Európa akkor fogja elismerni a köztársaságot midőn a törvényeknek tiszteletet fogunk szerezni, s a rendet helyreállítjuk.“

Bajonéből 11-ről jelentk, hogy a Carlisták 10 ezerrel megkezdtek Tolosa ostromát; Navarrában Languera és Lumbina helyőrségeit legyőzték, a foglyokat szabadon bocsátották. Carlista vezér Santos 1000 emberrel bevont Murcia tartományban Chinchillába, lerontotta az alkotmányemléket, egy évre dőt szedett s ujonczozott. Hir szerint Galyer a „Ferdinánd Catolics és Numantia fregatokkal“ oda hagyta Carthagénát és 1000 felkelővel Torre-Vieja mellett szállott partra.

A spanyol szocialista izadók a socialismus nem nagy előnyére rutul garázdálkodnak; a berraccioi socialisták megtámadták a szomszédahatóságot, az előljáráságot bebörtönözték, s a község öldjeit maguk között felosztották. Orenseban kitört a izadás az állam adózás ki-kerülése végett, megtámadták a hatóságot, legyőzték a

csendőröket. A carthageniaiak naponta 20 ezer real új pénzt vernek, s a vasnt társulattól 2 ezer mázsa szenet elvettek. Don Carlos főhadiszállását Loyola városában üttötte fel. San-Sabastian felől erős ágyuzást lehet hallani; de a Carlistáknak nem lévén lovasságuk nem mernek a castiliai síkföldre ereszkedni.

Ujabb táviratok szerint a spanyol kormány erőlyes intézkedései következtében az állapot javul, Castelar tényekkel inaugurálja hatalmi állását, melyet a „Daily News“ dictaturának nevez. A cortes megszavazta mind a rendkívüli rendszabályokra vonatkozó törvényjavaslatokat. A tartalékosok behívásával a tényleges hadi létszám 330 ezerre emelkedik. A zászlóaljaiktól elpártolók családjára szabott (5000 peseta) büntetésnek nagy hatása mutatkozik. Csak Madridból 30 ezer fiatalember jelentkezett.

Francziaországban a Bourbonok és Orleanisták fusioját Thiers és Gambetta fusioja követi; tehát a conservatív republicanusok szövetkeznek a vörösökkel, hogy a királyságra törekvőkkel szemben a köztársaságot fenntarthassák.

A „Figaro“ összeállítja a kárt, mit Francziaország a hadikárpótláson kívül szenvedett a német béke által; teszi pedig ezt a Bourbonok iránti reclamból, — kik e veszteség okozói nem voltak. Elvesztett: 1,600,000 lakost, három departement fővárost, 9 várost, 94 canton helyet, 1750 községet, 12 erődöt, köztük 3 első rangut, 3 nagy arsenált, több száz löpormalmot, 460,000 hold erdőséget, 370 kilometer eszernát, 735 kilometer sinpályát, 88 millió frank földadó jövedelmet és 64 millió frank adót. Quibert párizsi érsek pásztorlevele nagy feltűnést keltett, melyben az olasz kormányt elítéli Róma elvételeért, s felszólítja politikája megváltoztatására (Chambord gróf kedvéért.) Róma elvétele a vallás és társadalom elleni merényletnek nevezi.

Ennél nagyobb veszélylyel fenyegeti Párist az, hogy a kolera ott is szedni kezdte áldozatait, september 5—8-ig 59 en haltak meg kolerában.

Angliában a „Times“ erőlyesen nyilatkozik az achántikkal való háboru további folytatása ellen, miután e vad néptörzs augustus havában eléggé megfenyítettett, s a további költség nincs arányban a lehető sikerrel. — Utóbbi adatok szerint Kelet-India népessége 230 millió lélekre me y, a bengáli helytartóságban van 70 millió. Angliának van ott 200,000 főből álló tegyelmezett serge.

Victor Emánuel olasz király 17-én estvére 6 órakor érkezik Bécsbe, hol ő felsége és a jelenlévő főherczogek által, azután a királyi vendégekkel ő felsége az udvari palotába megy, hol bemutatatik az udvari személyzet; 18-án d. u. 4 órakor Schönbrunban családi ebéd, estve 9 órakor az olasz követ Kobilantról estély. 19-én d. e. 10 órakor a kiállítás megtekintése, 4 órakor ebéd a burgban, 7 órakor ballet megtekintése az operaházban, 20-án 9 órakor reggel menés Luxemburgba, s ott vadászat, halászat, ebéd, 21-én vadászat az állatkertben, 22-én elutazás Berlinbe.

Minghetti olasz miniszter olaszországi levelek szerint ez alkalommal Berlinben egy kölcsönt akar kötni, melyre a „Páris Journál“ nem sok jót jövedől, azt állitva, hogy az 5¹/₂ milliárdból nem sok van már ott rendelkezés alatt. Nem hagyhatja említés nélkül, hogy más körülmények között az olasz miniszter Francziaországhoz fordult volna kölcsönért. Hiában! az idők változtak.

Üdvös dolog lenne, ha a mint némelyek hinni szeretik az olasz miniszter alkudozni akar Bécsben és Berlinben, hogy takarékosági szempontból az állandó sereg létszámát együttesen alább szállítsák.

Az „Erdély“ szerkesztőjéhez. Apprehendálnunk kellene önre, tisztelt kolléga ur, ha az apprehenzió köztünk valami üdvös czélra vezető volna. Nekünk nem szabad ez iparos városban példát adnunk e deák példabeszédre: figulus figulum odit. Elnyeljük tehát az apprehenziót, de engedje meg, hogy emondjuk legalább, a legkisebb harag nélkül, mivel adott ön alkalmat az apprehenzióra.

Ön, a midőn vilákiállitási utjára ment, úgy tett, mint a gondos házigazda, a ki megkéri valamelyik ismerőst, jó barátját vagy rokonát, hogy távollétében vigye a háztartás gondjait, s ügyeljen, hogy a rend házában föl ne bomoljon; midőn távozott egy ily ismerősére talán jó barátjára (?) bizta házában: az „Erdély“-nek gondjait. Midőn távolléte után hazaérkezik, a házat beszemetezve, sőt egészen fölforgatva találja, s a helyett, hogy a hűtelen ideiglenes gazdát kérdőre vonná, neki szemrehányásokat tenne hűségtelenségéért: mentő szavakat talál védelmére. Nem tudjuk, tulzott békés érzelmeinek, vagy az igazság iránti kevéssé fogékonyágának tulajdonitsuk-e ez elnéző magaviseletet? Ha ön az igazságnak kérlelhetetlen bajnoka volna, a hűségtelen ideiglenes házigazdát két dologért legalább mulhatatlanul kérdőre kellett volna vonnia. Az egyik, hogy Tolnait, a szépirodalom egyik kitűnő képviselőjét lapjában (a szépirodalmi „Erdély“-ben) meghurcolva találta. Legyen önnek bármi véleménye Tolnairól, mint emberről vagy papról; szépirodalmi érdemeit nem szabad felejténie; ha azokra mitsem ad, azokat nem méltányolja: hűtelen kezelője a szépirodalomnak. Tolnait szabad a „Magyar Polgár“-ban becsmérélni, gyalázni és meghurcolni (ez még dicsőségére válik) — de az „Erdély“-ben nem.

A másik ok, a miért önnek, a hűségtelen ideiglenes házigazdát kérdőre, sőt számadásra kellett volna von-

nia, az, hogy kissehiteni merészelte önnök pár éven keresztül jóakaró pályatársait, előjáróit: e helyi főtanoda tanári testületét. Tulzott engedékenysége nem vette észre: hogy azon kisebbitésben, melyet az ideiglenes házigazda rajtunk elkövetni jónak látott, tulajdonképen az „Erdély” tulajdonosa: Balázs Antal barátunk is összes tanártársaival benne foglaltatik, mert hiszen az a nép, melynek az ideiglenes házigazda oly kiváló celebritása, az ő tanácsainak is épen úgy félti álnokságát, épen úgy kételkedik eljárása őszinteségében,“ mint a miénkben, hiszen egy hajóban eveztünk, midőn a hűségtelen ideiglenes házigazda népe előtt magunkat e bizalmatlanságra érdemesítettük. Ime az ideiglenes ispány saját házában megtámadja a ház tulajdonosát: s ön békeszerető nemes szívében nincs a legkisebb bosszankodás, ajkain egyetlen kárhóztató szó e brutalitás ellen; sőt még védelmére kel, midőn azt mondja, hogy nem „esetlen” az a kéz, melyre a lap ideiglenes vezetését bízta. Tegyük föl, hogy a kéz maga talán elegendő ügyességgel bír egy-két periódus összeillesztésében — de hogy ispányának az esze, belátása ne volna „esetlen”: ezt, ha még annyira felvérezi is magát a békülékenység nemes indulatával — bebizonyítani nem fogja.

Ime ezek azok az okok, melyekért apprehenziót érezhetnénk, s még „Dürüczkölőnk” kerekét is megindíthatnók ön ellen — de mi azt elnyeljük; legyen béke közöttünk, mert ha mi is: e város szellemi organumainak vezetői hajba kerekedünk egymással (ön ugyan, minthogy több baja van, jobban megérezné) nagyon szomorú példát adnánk e város különben sem nagyon egyetértő polgárságának.

Mi hír városunkban?

— **Városi tanácsunk** egyik közelebbi gyűlésében szép kezdeményezésnek állott az élére, midőn elhatározta a Szurdéknak egészséges ép földdel való betöltése végett föl hívni a polgárokat, hogy szekér és gyalog napszámok adományozásával a cél eléréséhez járuljanak. A tanács megtette kötelességét, most rajtunk a sor t. polgártársak, hogy támogatásunkkal az egészségügyi állapotainkra oly nagy horderővel bíró munka befejezése elősegíttessék. Annak az egészségtelen töfenéknek végleges kiirtása nemcsak miázmátikus gőzöktől menti meg városunkat, de egy a városot szépsézet tekintetben emelő piaci térrel ajánldékoz meg, melyre különben is oly nagy szükségünk van. Czélszerű volna, ha az adományok begyűjtésével megbízott főkapitányságunk minden utcában külön aláírási ívet indítana meg, kiszemelvén az érdeklődő lelkesebb polgárokat azok széthordozására. Véleményünk szerint ennek több eredménye volna, mintha városi szolgák által hordoztatnák el. Szerkesztőségünk is örömet elfogad egy ilyen ívet, melynél előlegesen is a következő adományok vannak bejelentve: szerkesztőségünk 3 szekér és 3 gyalog, Szász Róbert 3 szekér és 3 gyalog, Bihari Sándor 2 szekér és 2 gyalog, Ilyés Károly 2 szekér és 2 gyalog, Mentovich Gyula 1 gy. Mentovich Elek 1 sz. és 1 gy. Imreh Sándor 2 szekér 2 gyalog napszámmal járulnak az üdvös célhoz. Lapunk a legszivesebb készséggel ajánlkozik az adományok koronkénti közlésére.

— **Meghívás** rendes közgyűlésre. A maros-vásárhelyi uszoda-egylet t. cz. részvényessei a városbáz nagytermében 1873. október 4-én tartandó I. rendes közgyűlése tisztelettel meghívattak. Ezen közgyűlés tárgyai: 1. A mult közgyűlés jegyzőkönyvének olvasása. 2. Miniszteri leirat az alapszabályok ügyében. 3. A választmány jelentése az 1873. évi fürdői évszokról, az évi zárszámadás heterjesztésével együtt. 4. A választmánynak az alapszabályok értelmében megújítása. 5. Indítványok. Maros-Vásárhely, 1873. sept. 8-án. A választmány.

— **Meghívás.** A maros-vásárhelyi egyenlőségi-kör 1873. szept. 25-én vasárnap d. u. 3 órakor saját helyiségében rendkívüli közgyűlést fog tartani, melynek tárgyai az újraalakulás, tagságidij, és több fontos kérdések elhatározása. Melyre a tagok teljes számmal megjelenni annál inkább kéretnék, mivel a kitűzött tárgyak ellátása a közfennállása érdekében mi késedelmet sem szenvedhet. M.-Vásárhelyt, 1873. sept. 14-én az ig. választmány határozatából. Lázár Ádám elnök.

Cho leraesetek városunkban

Sept. 13-ától 15. ig estig megbetegült 4, ebből meghalt 1, gyógykezelés alatt van 3.

Értesítés.

Kolozsvárt, a belvárosi Fröbel-intézetben az 1873⁴/₄ tanév kezdetével megnyitandó „gyermekkerti-nevelőnképezde” iránt. A kolozsvári belvárosi Fröbel intézet igazg. választmánya az intézeti szabályok második pont-

jában czélul tűzé ki ezen intézetet gyermekkerti-nevelőnkét (gyermekkertészknöket) képző intézettel egybekapcsolni.

Ilyen intézetre nálunk kiváló szükség van. A gyermekkertek hazánkban gyorsan szaporodnak, az erdélyi részekben létező városok is élénk tevékenységet fejtenek ki ly intézetek létesítése czéljából; Fröbel Frigyes természet szerű, a modern paedagogia követelményeinek megfelelő fejlesztő rendszere ma már ugy a jelesebb paedagogok, valamint minden művelt ember által nemcsak a legmelegebben üdvözlöttek, de ezen rendszernek a kisdévodákban, népiskolákban és családi körökben meghonosítását a közügyek legjelesebb bajnokai tették föladatukká. A művelt szülők, kivált oly helyeken, hol gyermekkertek nem léteznek, égnék avagytól olynevelőnkét alkalmazhatni családi körükbe gyermekeik mellé, kik Fröbel nevelési rendszerét ugy a mint azt Fröbel észszerűen gondolkodó követői a kor követelményeihez idomították, ismerik s e téren gyakorlati képzettséggel bírnak.*) A Fröbelféle gyermekkerteknek s általában Fröbel nevelési rendszerének ezen örvendetes terjedése föl hívja tehát ezen ügy barátait oly intézkedések tételére, melyeknek üdvös eredménye leend, hogy hazánkban a megnyitott és megnyitandó gyermekkertek, valamint a művelt családok nem kénytelenítettnek a jövőben külföldről hozatni Fröbel rendszerével ismeretes nevelőnkét.

Másfelől szükségessé teszi a gyermekkerti-nevelőnképezde megnyitását azon óhajtság teljesülése is, hogy a művelt, de szegényebb sorsu hölgyek számára nemcsak tisztességes, de hivatásuknak leginkább megfelelő munkakör tartassék készen. Ezrekre megy hazánkban azon jó családokból származott leányok száma, kik nem tudják mihez kezdjenek, hogy ne kényteleníttessenek szülőik kenyerére, vagy a sokszor annyira panaszos kegyelemkenyérre szorulni. Az állam által létesített négy tanítónképezde csak keveseknek nyújt alkalmat arra, hogy a nőket kiválóan megillető életpályák egyikén, a tanítónői pályán, jobb jövőt találjanak; ezen képezdékben nagy az igény, hosszú a tanfolyam s ha végre a tanítvány megnyerte a tanítónői oklevelet, a jó ég tudja, meddig kell állomásra várakoznia, mert — fájdalom — mi valószínűleg sokáig jutunk el oda, hogy legalább a leányiskolákban nő-tanítók alkalmazásának szükségességét belássuk. Ellenben a gyermekkerteket s általában a kisebb gyermekek nevelését józan gondolkodásu ember csak is nők kezébe helyzend, mert azzal már minden művelt egyén tisztában van, hogy a hat éves koron atóli gyermek nevelését czélszerűen csak a nők intézhetik, kik erre a természet által hivatvák.

Vége szükséges ily képezde azonművelt nők számára is, kik nem szándékoznak ugyan a nevelő pályán ex professo működni, de a kik tudják azt, hogy a nőnek van egy dicső, mindeneknél dicsőbb hivatása s ez: saját gyermekeit jól nevelni.**)

Mindezen okokból a kolozsvári Fröbel-intézet igazgatósága, addig is, míg a választmány egy e czélra szolgáló külön épületről, belakásról stb. gondoskodand, a gyermekkerti-nevelőnképezdét Kolozsvárt, a Fröbel-intézet czélszerűen felszerelt helyiségében (Belmagyar utca 38. sz.) f. évi október havában megnyitandja. Gondoskodni fog az igazgatóság alkalmas tanerőkről s általában mindent elkövet a czélból, hogy a megnyitandó intézet hivatásának teljesen megfeleljen.

Az intézet programja a következő!

1. Rendes hallgatókul föl vétetnek oly nők, kik 16. ik életévüket betöltötték, végezték a felső népiskolai tanfolyamot s jó erkölcsi bizonyítványt mutatnak föl. A tanodai bizonyítvány, kivételes esetekben, föl vételi vizsgával pótolható, kívánatra a teljes egészségét tanúsító orvosi bizonyítványt is be kell mutatni.

2. A tanfolyam egy évre terjed. Kezdődik október elején s befejeztetik septemberben.

3. A tanfolyamot szorgalommal végzett tanulók képesítési vizsgára bocsáttatnak s ha ezt jó eredménnyel leteszik, a gyermekkerti s házi nevelőnőiségre oklevele nyerne.

4. Oly hölgyek, kik, mint rendkívüli hallgatók kívánják a tanfolyamot látogatni, bármikor föl vétetnek, de ezek vizsgára nem bocsáttatnak.

*) A kolozsvári Fröbel-intézet igazgatójához számos levelek érkeztek alkalmas nevelőnk ajánlása végett. A külföldi gyermekkertészknő-képezdek tanítványait messze földre, a többek közt hazánkba is, aránylag jelentékeny évi-díj mellett szerződtetik. A gót-hai képezdeből, például, a mult évben végzett 64 tanítvány minde-nike el lett helyezve nyomban a képesítési vizsga letétele után. Ezek közül többen előkelő uri-házakhoz, teljes ellátáson kívül, 400-500 tallér évi fizetéssel szerződtettek.

**) A némethoni gyermekkertészknő-képezdekbe számos művelt és vagyonos szülők csak azért járatták felnőtt leányukat, hogy ezek itt a kis gyermekek nevelés-módjával megismerkedve, egykor „jó anyák” legyenek. Ez olyan luxus, a mely előtt tisztelettel kell meghajolni.

5. Taníttatnak a következő tantárgyak: magyar- és német nyelvtan, kapcsolatban fogalmazási gyakorlatokkal: gyermekisme lélektani és anthropológiai irányban. Neveléstan, különös tekintettel a kisdédek nevelésére. Fröbel foglalkoztató-rendszerének módszertana. A beszéd-értelem-gyakorlatok módszertana s ezzel kapcsolatban terményrajzi, természettani, alaktani és földrajzi ismeretek közlése. Ének, rajz, kézi munka s végre minél több gyakorlati foglalkozás az intézet gyermekkerti osztályában esetleg az elemi iskolában; megjegyezvén, hogy azok, kik az elemi-oktatás terén is elegendő gyakorlottságot szerzendnek, ezen képességük bizonyítványukban kiemeltetik.

6. A tandíj az egész tanfolyamra ötven forint, mely összeg két egyenlő részletben, előlegesen fizetendő. ***) Benlakást és élelmezést az intézet jelenleg még nem nyújthat, azonban kívánatra jó családoknál olesó és tisztességes lakás és élelmezés nyerése iránt az igazgatóság készséggel közbejárand. Van remény néhány növendék ingyen szállás- és élelmezéshez juttatására is. Államsegély nyerése esetén szorgalmas tanulók a tandíj fizetése alól fölmentetnek, sőt ösztöndíjakban is részesíttethetnek.

7. Hatóságok, egyletek és magánosok részéről gyermekkertek létesítése, berendezése s alkalmas gyermekkerti nevelőnk, esetleg házi nevelőnk ajánlása ügyében érkező levelekre az igazgató gyorsan és kimerítőleg válaszol. A bejelentett állomásokra az intézet végzett tanítványai, képességeik mérve szerint, ajánlatni fognak.

E program alapján föl hívjuk mindazon nőket, kik a kis gyermekek nevelésére hajlammal bírnak, kik eszép pályán az emberiség javára munkálkodni az aguknak biztos jövőt szerezni óhajtanak, valamint azon művelt hölgyeket is, kik saját családi tűzhelyüknél óhajtják Fröbel nevelési rendszerét alkalmazni, hogy a tanfolyamban részvétel végett alólírott nál személyesen, vagy levél útján mielőbb, mindenestre azonban f. évi október hó 10-ig jelentkezni sziveskedjenek.

Kelt Kolozsvárt, 1873. évi szeptember hó 10-én.

Szabó Endre.

a kolozsvári Fröbel-intézet igazgatója

Dürüczkölő.

Lepatsek János ur haragos czáfolatot küldött lapunk ellen a „Magyar Polgár”-ba. Ha patiensének is ugy orvosolja a baját, mint azt a kis sebet, a melyet „dürüczkölőnk” ütött rajta: akkor csodálkozunk, hogy állhat orvos ur oly jó hirben, mint orvos, közönségénél. Ennek a kis bajnak csak a felszínén jár, nem meri azt gyökereiben megtagogatni. Nem az a kérdés itt orvos ur: hogy Butyka Dezső ur e hó 3-ikán feküdt-e itt, mint beteg, vagy talán egy héttel az előtt; nem az a kérdés, hogy mit és mennyit adott ön kölcsön patiensének — a mi magában szép, csak kár vele dicsekedni, mert az által veszt érdemből — hanem az a kérdés és a baj gyökere: igaz-e hogy orvos ur énkényüleg bánt el a beteg orvos-jelölttel, hogy reá, mikor oly nagy beteg volt, morális peressiot gyakorolt, hogy betegten tovább menjen; igaz-e, hogy irányában betegségében nem ugy bánt el, mint kartársához illett volna, mely vádakat Butyka ur nekünk nem csak szóval, de írásban, egy levélben is — a „Székely Hírlap”-ban olvashatólag — elmondott. Ha ezeket a vádakat alolvos ur megezőfolja, akkor gyökereitől ki lesz tépve és teljesen begyógyul az a kis pattanás, melyet a „dürüczkölő”-vel érzékenységén támasztottunk. Ez is egy bizonyosság arra: hogy az orvosok, mily rosszul tudják saját bajukat kurálni.

* * *

Az a keleti vasut igazgatósága azt hiszi talán, hogy mi vásárhelyiek az éj sötétét kedvelő madarak, baglyok vagyunk, hogy éjnek idején utaztat bennünket a vasuton. Ezennel tudatjuk, hogy mi nem félünk a világosság sugaraitól a miért nagyon jól tenné, ha egy nappali vonat is rendezne legalább innen Kolozsvárig. A vasuti pénztárba is ez által több piczula vándorolna; mert mi tudunk több helybeli és vidéki hazafiakat, a kik, ha Kolozsvár felé kell utazniok, örömeoseb utaznak fogadott szekérral, mint vasuton, hogy az éjjeli alkalmatlanságokat kikerüljék.

Törvénykezés.

A maros-vásárhelyi kir. ítélőtáblának 1873. sept. 15-én tartott nyilvános ülésén következő ügydarabok adatnak elő.

(Folyt. és vége.)

II. Tanács polgári ügyekben.

Petri Ádám k. t. r. bírő által.

Forsai Mária s társai Kolhon Ilie s. t. ellen som. viszh. i. Özv. Salamon Mózesné, Arányi Béla e. som. viszh. i. Gyalai József s t. Popa Hila e. 133 frt 40 kr

***) A némethoni e nemű képezdek tandíja sokkal magasabb. Gót-hában 60 tallért, Münchenben 100 forintot fizetnek egy évre.

kölcsön i. Gyalai J. s. t. Nánne Illie. e. 135 frt 50 kr kölcsön i. Laub András, Brazovai Elek e. 198 frt kártérítés i. Placintár István, László Antal e. 200 frt. Szabó István, öz. Fábán Márton e. 81 frt 60 kr iránt. Beczás János, Keserü Imre s. t. e. som visszahelyezés i. Hager testvérek s. t. Iszai Gergely e. 17 51 tűzifa vagy 110 frt vételár i. Kovács József, Kovács György s. t. e. 150 frt kölcsön i.

Illyés Károly k. t. pótbíró által.

Babuez Nektáré Anna, Filip Danyilla e. sommás visszahelyezés i. Bolboka Juon, Riczi Péterné e. 38 frt jár. i. Dengel Tamás, Schenker Mihály e. 51 frt i. Gál-falvi László, More Bálint e. 4 frt 90 kr i. Basa Gergely Meleg Zsigmond e. 20 frt i. Finta Ferencz, Pakó István Finta Maria e. 8 frt 78 kr i. Tréfás Ferencz Hossz, György 20 frt kártérítés i. Kerekes János, Reisz Ede e. 21 frt 41 kr i. Dobál Antal, Karvázy Gyula e. 216 frt s. jár. i. Miklós Farkas, Kis Lajos e. 8 frt 50 kr i. Mer-tyán Paraszkiva, Kozma Simion e. 20 frt i. Wagner Latharina Böckel Söszler kereskedő czég e. 81 frt 51 kr i. Stojar Vasziliet Juon Goga a Sivuluj e. 20 frt i. Eisenber Lipót, Vinkler Dénes és Géza e. 500 frt i. Salamon Sándor, Szilágyi Mihály e. kéthám és kártérítés i., Grün Herman Paroan Petru e. 30 frt 40 kr i. Reisner M. Lugosán S. e. 62 frt s. jár. i. Maeskási L. Kriszte Z. krt i., Régenbogen S. Margieanu P. e. 223 rt i. Császár P-né. és t. Péter Pista Jánosné e. 300 frt i. Golbán Simionné és t. Todoyucz Péter e. 80 frt s. jár. i. Negru Maria, Gondolovics Mátyás e. 130 frt kártérítés i. Fekete Vaszi Lika és Mária, Lar Vurvore e. 72 frt 16 kr i. Mikó Gyula, Siklodi Márton ügyvédi illetmény i. Kovács Már-ton, Gregos Antal e. 14 frt i. Kovács Imre, Kovács Ger-gely e. som visszahelyezés i. Nagy Ferencz és t. Ugron Lázár és t. e. 151 frt 50 kr i. Deák István, Orbán Fe-rencz e. som. visszah. i. Vajda Ferencz, Zsombori Sán-dor 22 frt kártérítés i.

III. Tanács bűnügyekben.

Vajda Simon k. t. r. b. által.

Silimon Juon és társa tolvajság i., Moga Nicolae tolvajság i. b. ü., Miha Dinu nyilvános erőszak i. b., Torika István tolvajság i. b. ü., Petreasza Juon és tár-sai gyújtás i. b. ü., Pekurar Ilie emberölés i. b. ü., Pon-grác Dénes sikkasztás i. b. ü.

Bárdosi György k. t. r. b. által.

Popovits Mária e. becsületsértés kh. i., Benedek Jó-zsef e. becsületsértés kh. i., Doleos Ferencz e. testi sértés kh. i., Fehér Károly e. tulajdon biztonsága elleni kh. i., Popovits Juon e. testi sértés kh. i., Pável Jánosné ellen becsületsértés i. kihágás ügye, idősb Kovács Anna és társa e. becsület sértés kh. i., Szakács Gyuri e. testi sértés kh. i., Lupuletui Juon e. becsületsértés kih. ü., Deák Anikó és t. e. vagyonbiztonság elleni kh. i., Gib Katharina e. becsületsértés elkh. iránt, Ermann Borbára e. becsületsértés kh. i.

Spech Adolf k. t. r. b. által.

Mosviu Juon e. becsületsértés i., Ruppú Filip e. testisértés i., Dath György ellen testisértés i., Stein Re-beka e. becsületsértés i., Lakatos János és társa e. becs. sértés i., Gál Nándor e. becs. sértés i., Petrus Samu és t. e. tolt. i., Kurrea Dumitru e. tolv. i., Rössler Fri-gyes e. olv. i., Andrein Petru e. tolv. i.

Mégai Ferencz k. t. r. b. által.

Marginan Grigorás gyilkosság b. ü. i., Toflár Ge-orge és társai tolvajság i., Benkó Julia és társa tolv. i., Koszarow János emberölés b. ü., Hercz Ceorge gyilkosság b. ü., Janesó Mózes emberölés i., Pap Jákob gyilkosság b. ü., Nagy József és társa emberölés i., Lukács Jánosné e. becs. bizt. elkh. i., Sebok János és társa testi bizt. e. Bagaru János közérkölciség e. kh. iránt, Fiusán Vián és társa e. testbiztonság elleni kih., Messe Demian és társa e. tulajdon biztonság elh., Duba Savetta és társa tulajdon biztonság e. kh.

Dósa Miklós k. t. p. b. által.

Apáthi János és társai rágalmozás i. b. ü., Bölöni József és társai nyilvános erőszakoskodás b. ü. i., Moisz Leopold súlyos testisértés b. ü.

Felelős szerkesztő MENTOVICH FERENCZ.

Főmunkatárs és a jogirész vezetője: Kuti Albert

Hirdetmények.

Sz. 12080—1873.

polg.

Hirdetmény.

A maros-vásárhelyi kir. törvényszék által ezennel közhírre tétetik, hogy néhai özvegy Szenkovics Miklósné Rákosi Katalin hagyaté-kához tartozó M.-Vásárhelyt a Széchenyi-téren 544. ház sz. alatt épületes belső telek 1873. sept. 29-ik napjától kezdve két egymás után folyó évre 1873. sept. 22-én d. e. 11 órakor a helyszínen tartandó közárverezésen bérbe ki fog adatni, bérleti szerződési feltételek ezen kir. törvényszék levéltárába az árverezés előtt is megtekinthetők.

M.-Vásárhelyi kir. törvényszéknek 1873.

aug. 26-án tartott üléséből

Damokos Antal,
elnök.

Bocskor Mihály
jegyző.

(2—2) (79)

Fogfájás ellen.

Ezen ugynevezett valódi **indiai kivonat** elmulaszt rögtön minden fogfájást, még azon esetben is, ha a fogok ódvosak.

Azert ezen híres szert minden háznál tar-tani nagyon ajánlatos.

Kapható: Maros-Vásárhelyt, egyedül
(73) 8—* **Fogarasi J. Demeter-nél.**

(80)

Legujabb törvénykezési és gazdasági munkák.

Kaphatók Wittich J. könyvkereskedésében Maros-Vásárhelyt.

Adótörvények és szabályok gyűjteménye.

községek s különösen jegyzők számára
irta: **Till Antal** ára 1 frt 20 kr.

A Telekkönyvi Rendtartás.

és az erre vonatkozó törvények és rendeletek ma-gyarazata tekintettel Erdélyre
irta **Zilinszky Imre.** Ara 2 frt 40 kr.

Az új szolgabírói hivatal.

kézikönyve

megyei tisztviselők, ügyvédek, jegyzők, és községi előjárók használatára. Ara 2 frt,

Birtokrendezési eljárás

az ország erdélyi részében ára 40 kr,

Kolozsmegye-gyalui egyesbirája által

a községi előjáróságok részére kiadott

UTASÍTÁS

községi bíróságokhoz utasított ügyek tárgyalása és kezelése tárgybani.

mintákkal,

Ara 20 kr. — Postánküldve 26 kr.

Törvényezik a községek rendezé-séről Ara 40 kr.

1873-ik évi országgyűlési törv. cikkek 1-ső füzet 50 kr.

Magyarország és Erdély bírósági szerkezete és helyközségeinek legujabb bírósági felosztása, ára 1 frt 20 kr.

Függelék a köztörvényhatóságok, községek és az első folyamodású bíróságok rendezésére vonatkozó törvények és k. ministeri rendeletek gyűjteménye. Egybeillesztette Szeniczai Gusztáv, ára 70 kr.

Mezei gazda népszerű vezérkönyve, a mostani viszonyokhoz alkalmazva. Irtá: **Galgóczi Károly.**

I. rész általános földmívelés, ára 80 kr.

II. rész az állattenyésztés, ára 80 kr.

Kertészet kézikönyve, utasítás a konyha kerté-szet, virágmívelés és gyümölcs tenyésztés körében, a legujabb kútfők után, irták **Galgóczi K. és Far-ka s M.** 80 kr.

Magyar méhészkönyv, vagy utasítás a sikeres méh tenyésztésre. Irtá: **dr. Farkas Mihály.** 50 kr.

Ügyes Mari, a kis konyhakertész, oktatás a zöldségtermesztésben, 50 kr.

Juhtenyésztés és gyapjuismeret, a juhbeteg-ségek ismeretével és gyógyításmódjával, 50 kr.

Gyakorlati és elméleti sertés tenyésztés. A magyar gazda közönség használatára. Irták: **Dely Mátyás és Mihály.** 50 kr.

Apró majorság, vagy a baromfi-tenyésztés czél-szerű módja számos fametszettel. 50 kr.

A boglyár gyümölcsök, u. m. ribizke, kösz-méte (egres), málna, szeder, eper, borbolya, afonya, boroka, szőlő, füge és granát alma, czélszerű és jövedelmező termesztése. Különös tekintettel a szőlő-lugas művelésre. 50 kr.

A dinnye tenyésztés foglalatja és a legjele-sebb honi és külföldi csemege fajok ismertetése, irta **Dr. Farkas Mihály** számos ábrával, ára 50 kr.

A fatenyésztés, olvasókönyv népiskolák haszná-latára. irta: **Lukács Sándor,** ára 40 kr.

(10)

43—52

Galéne-befecskendezés.

Gyógyít fájdalom nélkül 3 nap alatt minden húgyeső-kifolyást, úgy most keletkezőt, vala-mint kifejtettet és egészen idültet.

Központi főraktár az osztrák-magyar birodalom számára:

Maager Vilmos, Bécs,

Bäckerstrasse 12. szám

Ára használati utasítással : 3 frt 70 kr. Pes-ten **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerésznél

2—*

Az új bélyeg- és illetéki törvény, a miniszteri utasításokkal, ára 40 kr.

1872-ik Törvények gyűjteménye. Hivatalos 8-ad-rét kiadás 1 frt 20 kr, zsebkiadás 1 frt 20 kr.

Magyarországban és Erdélyben hatályban lévő egyenes adókra, ezek kivételére és behajtására vo-natkozó törvények, s szokások gyűjteménye. Össze-szedte **Szeniczai Gusztáv.** Ára 1 frt 60 kr.

A bélyeg- és jogilletékek, valamint a bélyeg-díjak iránti törvény és szabályok legujabb szerke-zete. Összeszedte **Szeniczai Gusztáv.** Ára 2 frt.

Törvény és községek rendezéséről. Magyarázó jegyzetekkel. Nyolczadrét-kiadás. Ara 1 pél-dánynak 40 kr.

Telekkönyvi oktató.

Irtá **Ürmösy Boldizsár Ferencz.**

2-ik javított kiadás. Ara 80 kr.

Községi Kalauz

vezérkönyv község- és körjegyzők, községbírák, előjárók, s képviselők használatára.

Számos jegyzetekkel és gyakorlati irománypéldák-kal, 2-ik a legujabb rendeletekkel bővített kiadás.

Irtá: **Tóth Lajos.** Ara 4 frt.

Magyar Önügyvéd,

gyakorlati tanácsadó és utmutató a polgári életben előforduló jogügyletek elintézésére, jogügyleteken tárgyazó okiratok és beadványok magyar és német szüvegű iromány példával ellátva, minden osztály-beliek használatára. Ára 2 frt 40 kr.

Irtá. **Tóth Lajos.**

Községi közigazgatás, vagyonsze-zelés és számadások kézikönyve

Irtá: **Till Antal.**

2-ik javított kiadás.

Ara 2 frt 50 kr.

A m. k. belügyminisztértől, a jegyzői szigorlatra készülőknek ajánlva.

Gazdasági létenyésztés, pályamű, irta: **Tompá Béla,** számos ábrával, ára 1 frt.

Az ügyes szakácsnő, legegyszerűbben leírt főzés-mesterség középosztályu magyar konyhák számára 40 kr

Legujabb és megpróbáltatott magyar szakács könyv, utmutató 1044 legjobb ízű étel főzésért Irtá. **Németh Zsuzsa.** 80 kr.

Állatgyógyászat, hasznos házi állataink beteg-segeinek megismertetése és gyógyítása. Irták: **Ei-senmayer és Göbei,** 80 kr.

Kalauz a gyümölcsfa ültetés és nyesés körül. Irtá: **Kováts Zs.** Ára 1 frt.

A trágyakezelés, népszerű kézikönyve. Irtá **Konecsey Kálmán.** Ára 50 kr.

A váltógazdaság, vagy az okszerű mezőgazdász-at és falusi háztartás alapelvei. Koszorozott pá-lyamű. Irtá: **Mártonffy Zsigmond:** 1 frt.

Gazdasági kis tükör a falusi ifjúság számára tandij és olvasó könyvül. Ára 50 kr.

A szarvasmarha, ennek fajta és külemtana, fogisméje, tenyésztése, takarmányozása, hizlalása, stb. stb. betegségei és gyógyításuk. Irtá: **Engel-brecht Károly.** Számos eredeti ábrával, 3 frt

Általános baromrovozlási könyv. Irtá: **Dr. Wágénfeld.** 81 külön ábrával. Ára 2 forint 60 krajczár.

Koronás szőlőművelés, Irtá **Báthi Gábor,** ábrákkal 30 kr.